ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 20-1-2024

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Περὶ Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυμαζομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἵρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίοις ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ᾖ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἴδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ’ ὡς ζῴοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἥκειν θεόθεν ἁρμοστὴς καὶ διαλλακτὴς τῶν ὅλων νομίζων, οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταὐτὸ συνενεγκὼν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἤθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθούς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηρούς· τὸ δ’ Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμύδι μηδὲ πέλτῃ μηδ’ ἀκινάκῃ μηδὲ κάνδυι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι, κοινὰς δ’ ἑσθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας καὶ γάμους καὶ διαίτας, δι’ αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραννυμένους.

Α1. **α.** Στηριζόμενοι στο κείμενο του Πλουτάρχου, να αντιστοιχίσετε τις θεωρητικές προτάσεις και ενέργειες με το κατάλληλο πρόσωπο.

1. Διαφορετική συμπεριφορά σε Έλληνες και βαρβάρους.	

2. Συμφιλίωση όλων των ανθρώπων είτε με την πειθώ είτε με τη βία 3. Θεώρηση όλων των ανθρώπων ως συμπολιτών 4. Κατάργηση του δικαίου των επιμέρους πόλεων 5. Διάκριση Ελλήνων – βαρβάρων με ηθικό κριτήριο 6. Ενοποίηση του καθημερινού τρόπου ζωής μέσω των επιμειξιών 7. Αντιμετώπιση των μη Ελλήνων ως μη ανθρώπων 8. Επιβολή ενός ειρηνικού τρόπου ζωής (χωρίς συγκρούσεις και επαναστάσεις)	Αριστοτέλης Ζήνων Αλέξανδρος

(Μονάδες 8)

β. **« καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος»:** σε ποια λέξη του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η έκφραση **«τῶν μὲν»** ;

(Μονάδες 2)

(Μονάδες 10)

Β1. **«Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυμαζομένη πολιτεία…..ἀνατυπωσάμενος»:** να παρουσιάσετε πώς αντιμετωπίζουν την ευνομία και την πατρίδα οι στωικοί φιλόσοφοι, αξιοποιώντας τις πληροφορίες και τις δύο παρομοιώσεις του αποσπάσματος.

(Μονάδες 10)

Β2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άρριανός, Άλεξάνδρου ἀνάβασις

Το 324 π.Χ. ο Αλέξανδρος στην πόλη Ώπη της αρχαίας Ασσυρίας ανακοίνωσε στους Μακεδόνες ότι θα μπορούσαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους όσοι λόγω ηλικίας ή τραυματισμού δε μπορούσαν πια να πολεμήσουν. Οι Μακεδόνες, όμως, που ήταν πολύ δυσαρεστημένοι από την πολιτική του Αλέξανδρου, κυρίως από το ότι είχε συμπεριλάβει αλλόφυλους ιππείς στη φρουρά του και γενικά έδινε αξιώματα σε μη Έλληνες, είχε υιοθετήσει τον περσικό τρόπο ζωής και είχε επιβάλει να λατρεύεται σαν θεός, αντέδρασαν έντονα και ζήτησαν να τους απολύσει όλους από το στρατό και να

εκστρατεύει ο ίδιος με τον πατέρα του – ονομάζοντας έτσι σκωπτικά τον Άμμωνα. Ο Αλέξανδρος διέταξε να συλληφθούν και να εκτελεστούν οι πρωταίτιοι της ανυπακοής αυτής. Στη συνέχεια εκφώνησε προς τους Μακεδόνες έναν λόγο, στον οποίο κάνει έναν απολογισμό του έργου του.

Μακεδόνες, με αυτόν εδώ τον λόγο που σας απευθύνω δεν επιδιώκω να ανακόψω την ορμή σας για επιστροφή στην πατρίδα – μπορείτε να πάτε όπου θέλετε χάρη σε μένα – αλλά να σας κάνω να καταλάβετε πώς εσείς φερθήκατε σε μένα και έχετε γίνει τώρα που φεύγετε. Και θα αρχίσω το λόγο μου πρώτα από τον πατέρα μου Φίλιππο, όπως άλλωστε και ταιριάζει. […] Αυτές, λοιπόν, είναι οι ευεργεσίες του πατέρα μου σε σας. Αν αυτές εξετασθούν μόνες τους είναι μεγάλες, είναι όμως βέβαια μικρές, αν συγκριθούν με τις δικές μου. Με το ιππικό μου νίκησα τους σατράπες του Δαρείου και προσάρτησα στο κράτος σας ολόκληρη την Ιωνία και ολόκληρη την Αιολίδα, καθώς και τις δύο Φρυγίες και τη Λυδία και με πολιορκία κυρίευσα τη Μίλητο. Όλες τις άλλες περιοχές που προσχώρησαν θεληματικά σε μένα, αφού τις κατέλαβα, τις έδωσα σε σας να τις εκμεταλλεύεσθε. […] Εσείς σατράπες, εσείς στρατηγοί, εσείς ταξίαρχοι. Ώστε ύστερα από τόσους κόπους τι απομένει σε μένα τον ίδιο εκτός από αυτήν εδώ την πορφύρα και αυτό το στέμμα; Δεν έχω κρατήσει τίποτε για τον εαυτό μου ούτε μπορεί κανένας να αποδείξει ότι έχω δικούς μου θησαυρούς εκτός από αυτά, τα οποία είναι δικά σας πράγματα ή όσα φυλάγονται για σας. Ούτε άλλωστε έχω λόγους να φυλάγω για τον εαυτό μου θησαυρούς, εφόσον τρώγω την ίδια με σας τροφή και κοιμάμαι όπως και σεις, αν και νομίζω ότι δεν τρώγω ούτε τα ίδια φαγητά με όσους από σας ζούνε στη χλιδή. Και ξέρω καλά ότι μένω άγρυπνος για χάρη σας, ώστε να μπορείτε εσείς να κοιμάσθε ήσυχοι.[…] Νικητές σάς οδηγώ μέσα από όλη τη γη και τη θάλασσα και όλους τους ποταμούς και τα βουνά και τις πεδιάδες. Έχω κάμει τον ίδιο με σας γάμο και τα παιδιά πολλών από σας θα είναι συγγενείς με τα παιδιά μου.[…]

Και τώρα όσους από σας δεν είναι αξιόμαχοι σκόπευα να τους στείλω πίσω, ώστε να είστε αξιοζήλευτοι στους συμπατριώτες μας, επειδή όμως θέλετε να φύγετε όλοι, φύγετε όλοι. Και όταν επιστρέψετε στην πατρίδα, αναγγείλατε ότι τον βασιλιά σας τον Αλέξανδρο που νίκησε τους Πέρσες και τους Μήδους και τους Βακτριανούς και τους Σάκες, που υπέταξε τους Ουξίους και τους Αραχωσίους και τους Δράγες […] που ανέβηκε στον Καύκασο πέρα από τις πύλες της Κασπίας και πέρασε τον Όξο ποταμό και τον Τάναη και ακόμα τον Ινδό ποταμό, τον οποίο κανένας άλλος εκτός από τον Διόνυσο δεν πέρασε, και τον Υδάσπη και τον Ακεσίνη και τον Υδραώτη και θα διέβαινε τον Ύφαση, αν εσείς δε δειλιάζατε που εισόρμησε στη μεγάλη θάλασσα και από τα δύο στόμια του Ινδού ποταμού και διέσχισε τη Γαδρωσία έρημο, την οποία κανένας μέχρι τώρα δεν πέρασε με στρατό προηγουμένως, και κατέκτησε επιπλέον την Καρμανία και τη χώρα των Ωρειτών κατά το πέρασμά του που το ναυτικό του είχε περιπλεύσει την ακτή από τη γη της Ινδίας μέχρι την Περσική θάλασσα, μόλις επιστρέψατε στα Σούσα, τον εγκαταλείψατε και φύγατε, παραδίδοντας την

προστασία του στους νικημένους βαρβάρους. Αυτά όταν τα αναγγείλετε, θα τα θεωρήσουν, νομίζω, ένδοξα κατορθώματα οι άνθρωποι και ευσεβείς πράξεις οι θεοί. Πηγαίνετε.

Να συγκρίνετε την εικόνα που σχηματίζουμε για το έργο και την προσωπικότητα του Αλεξάνδρου με βάση το απόσπασμα από τον Πλούταρχο και το απόσπασμα από τον Αρριανό.

(Μονάδες 10)

Β3. Δίπλα σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε **Σωστό**, αν είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν είναι λανθασμένη.

1. Ο Αριστοτέλης συνθέτει το σημαντικότερο μέρος των Πολιτικών του κατά την πρώτη διαμονή του στην Αθήνα.

2. Ο Αριστοτέλης απέφευγε να ασκεί κριτική στους συναδέλφους του στην Ακαδημία.

3. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη η πόλις- κράτος αποτελείται από ανόμοια μεταξύ τους στοιχεία.

4. Όταν ο Αριστοτέλης επέστρεψε από τη Μακεδονία στην Αθήνα μετά το 335 π.Χ. συνέχισε να διδάσκει στην Ακαδημία.

5. Ο Αριστοτέλης έφυγε για δεύτερη φορά από την Αθήνα επειδή αισθάνθηκε πως βρισκόταν σε κίνδυνο μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου.

(Μονάδες 10)

Β4. συντείνει, διωρισμένοι, ἀγέλης, χρώμενος, ἐνέπλησε: για καθεμιά από τις προηγούμενες λέξεις της αρχαίας ελληνικής να γράψετε μια ομόρριζή της λέξη στη νέα ελληνική, την οποία θα εντάξετε – σε οποιαδήποτε μορφή της (αριθμό, πτώση, γένος, βαθμό, φωνή, έγκλιση, χρόνο) – σε μια περίοδο λόγου.

(Μονάδες 10)

ΔΟΥΔΗ

Γ.ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ,ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΝ ΑΡΕΤΗΣ, 7, a-c

(έκδ. του Babbitt, F.C. Κέμπριτζ, Μασ.: Harvard University Press, 1927, ανατ. 1969)

Ο Πλούταρχος πρεσβεύει ότι ο παιδαγωγός ασκεί μεγάλη επίδραση στην εύπλαστη ψυχή των παιδιών και για αυτόν τον λόγο θεωρεί σημαντική για την ορθή εκπαίδευση των νέων την επιλογή σωστού δασκάλου.

Ἐπειδὰν τοίνυν ἡλικίαν λάβωσιν ὑπὸ παιδαγωγοῖς τετάχθαι, ἐνταῦθα δὴ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐκτέον ἐστὶ τῆς τούτων καταστάσεως, ὡς μὴ λάθωσιν ἀνδραπόδοις ἢ βαρβάροις ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα **παραδόντες**. ἐπεὶ νῦν γε τὸ γιγνόμενον πολλοῖς ὑπερκαταγέλαστόν ἐστι. τῶν γὰρ δούλων τῶν σπουδαίων τοὺς μὲν γεωργοὺς ἀποδεικνύουσι, τοὺς δὲ ναυκλήρους τοὺς δ' ἐμπόρους τοὺς δ' οἰκονόμους τοὺς δὲ δανειστάς· ὅ τι δ' ἂν εὕρωσιν ἀνδράποδον οἰνόληπτον καὶ λίχνον, πρὸς πᾶσαν πραγματείαν ἄχρηστον, τούτῳ φέροντες ὑποβάλλουσι τοὺς υἱούς. δεῖ δὲ τὸν σπουδαῖον παιδαγωγὸν τοιοῦτον εἶναι **τὴν φύσιν** οἷόσπερ ἦν ὁ Φοῖνιξ ὁ τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγός.

Τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ κυριώτατον **τῶν εἰρημένων** ἔρχομαι φράσων. διδασκάλους γὰρ ζητητέον τοῖς τέκνοις, οἳ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν **ἀδιάβλητοι** καὶ τοῖς τρόποις ἀνεπίληπτοι καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι· πηγὴ γὰρ καὶ ῥίζα καλοκαγαθίας τὸ νομίμου τυχεῖν παιδείας. καὶ καθάπερ τὰς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς παρατιθέασιν, οὕτως οἱ νόμιμοι τῶν διδασκάλων ἐμμελεῖς τὰς ὑποθήκας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις, ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνῃ **τὰ ἤθη**.

παλιμβόλοις: σε δολερούς ανθρώπους, **οινόληπτον καὶ λίχνον**: μέθυσο και λαίμαργο, **ἀνεπίληπτοι**: άμεμπτοι,**τὰς χάρακας**:τα στηρίγματα, **ἐμμελεῖς**: κατάλληλες, **παραπηγνύουσι**: στερεώνουν,θέτουν για στήριγμα.

Γ1.Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα του κειμένου:«**δεῖ δὲ τὸν σπουδαῖον παιδαγωγὸν … ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνῃ τὰ ἤθη.**».

Μονάδες 20

Γ2.Ποια ενέργεια πολλών συμπολιτών του θεωρεί ο Πλούταρχος αξιοκατάκριτη και καταγέλαστη, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του παραπάνω κειμένου;

Μονάδες 10

Γ3α.«**ἐμμελεῖς τὰς ὑποθήκας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις**»**:**Να μεταφέρετε τα πτωτικά μέρη της παραπάνω πρότασης στην ίδια πτώση του ενικού αριθμού (στο ίδιο γένος) (μονάδες 4).

Γ3β.«**οἱ νόμιμοι, ὀρθὰ**»:Να μεταφέρετε τα επίθετα στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος στον συγκριτικό βαθμό (μονάδες 2).

Γ3γ.«**ὡς μὴ λάθωσιν ἀνδραπόδοις ἢ βαρβάροις ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα παραδόντες**»:Να εντοπίσετε στο παραπάνω χωρίο τον ρηματικό τύπο που ανήκει σε ρήμα β΄ συζυγίας (μονάδα 1) και να τον μεταφέρετε στο γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής και της υποτακτικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται (μονάδες 2).

Γ3δ.«᾽**Επειδὰν τοίνυν ἡλικίαν λάβωσιν**»:Να ξαναγράψετε την παραπάνω πρόταση μεταφέροντας το ρήμα στον παρακείμενο της μέσης φωνής (στο ίδιο πρόσωπο και στην ίδια έγκλιση) (μονάδα 1).

Μονάδες 10

Γ4α.«**παραδόντες, τὴν φύσιν, τῶν εἰρημένων, ἀδιάβλητοι, τὰ ἤθη**»**:**Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παραπάνω όρους του κειμένου (μονάδες 5).

Γ4β.«**ἑκτέον ἐστί**»: Να αναλύσετε το ρηματικό επίθετο (μονάδες 2).

Γ4γ.«᾽**Επειδὰν τοίνυν ἡλικίαν λάβωσιν ὑπὸ παιδαγωγοῖς τετάχθαι, ἐνταῦθα δὴ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἑκτέον ἐστὶ τῆς τούτων καταστάσεως**»:Να μεταφέρετε το παραπάνω απόσπασμα στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση: Οὗτος εἶπεν ὅτι (μονάδες 3).

Μονάδες 10